

Foto: K. Moseby

Rømua har nedbørsfelt i kommunene Sørums, Ullensaker og Nes. Nedbørsfeltet er i stor grad preget av kulturlandskap med både spredt og tettbebygde bosetting. Området benyttes til blant annet friluftsliv, fiske og båtliv. I enkelte deler av Rømua ryktes det om godt ørretfiske. Hovedutfordringen i Rømua er for store tilførsler av næringsstoffer, partikler og bakterier.

Om vassdraget

Rømua er med sitt 206 km² nedbørsfelt ett forholdsvis stort vassdrag og strekker seg over arealer i kommunene Sørums, Ullensaker og Nes og har utløp til Glomma. Nedslagsfeltet er i stor grad preget av kulturlandskap, med enkelte skogsområder. Rømua har flere større sidevassdrag, blant annet Hynna, Sulta, Horsla, Songa og Asakbekken. I tilknytning til Rømua er det registrert flere områder med særegent biologisk mangfold (Naturbase). Flere evjer og viker har fått status som svært viktig, og bekkedraget ved Mjønnerudfossen er kategorisert som viktig. I Rømua er det også registrert flere rødlistede arter, blant annet stor ertemusling, edelkreps og Horndøgnflue (alle sterkt truet). Forekomst av edelkreps er imidlertid usikker. Ved Rømuas utløp ble Norges eldste stokkebåt funnet (fra 170 fvt.), som i dag står på Sjøfartsmuseet på Bygdøy i Oslo.

Bruk av vassdraget

Området benyttes til friluftsliv, lokalt finnes også opparbeidede turstier. I enkelte deler av Rømua ryktes det om godt ørretfiske, men også abbor, gjedde er ettertraktede fiskearter. De nedre delene av Rømua er viktige gyteområder for flere fiskearter, blant annet gjørs og lake. Deler av Rømua benyttes av kanopadlere og båtfolk. Rømua har en tett beverbestand, som delvis blir beskattet ved jakt. Hellesjøtjern, Hvamsetertjern og Stordammen ved Borgen er populære badeplasser. Enkelte gårdsbruk benytter Rømua som vannkilde for sine jordvanningsanlegg. Rømua var tidlig en viktig åre for tømmerfløting og drift av et tosfret antall møller og sagbruk.

Utfordringer i vassdraget

Hovedutfordringen i Rømua er for store tilførsler av næringsstoffer (spesielt fosfor), jordpartikler, organisk stoff og bakterier. Disse tilføres ved avrenning fra dyrket mark, samt avløpsvann fra private avløpsanlegg og kommunalt avløpsnett. Lokalt kan også husdyrgjødsel utgjøre en vesentlig påvirkning. Vassdraget tilføres også overvann fra en rekke veier og tettbebygde områder, blant annet Neskollen, Nordkisa, Borgen og Lørenfallet, samt deler av Jessheim og Kløfta. Belastningene fører samlet til forringet vannmiljøtilstand

for fisk, vannlevende dyr og planter og kan føre til algeoppblomstringer. Det pågår vesentlig graving (erosjon) i flere av bekkene. Lokalt er det utfordringer med leirras. Det er behov for bedre kunnskap om betydningen av naturlig erosjon.

Miljøtilstandsvurdering for vassdraget

Parameter	Tilstandsklasse
Vannplanter	Dårlig
Bunndyr	Svært dårlig
Fosfor	*
Nitrogen	Svært dårlig
Samlet vurdering	Dårlig

* Manglende metodikk for å vurdere fosfortilstand grunnet sterk leirpåvirkning

Basert på overvåkningsdata fra 2012-2014 er den økologiske tilstanden i de nedre delene av Rømua dårlig. Det er derfor behov for å iverksette avbøtende tiltak.

KART (www.vann-nett.no)

Vann-Nett ID: 002-3164-R

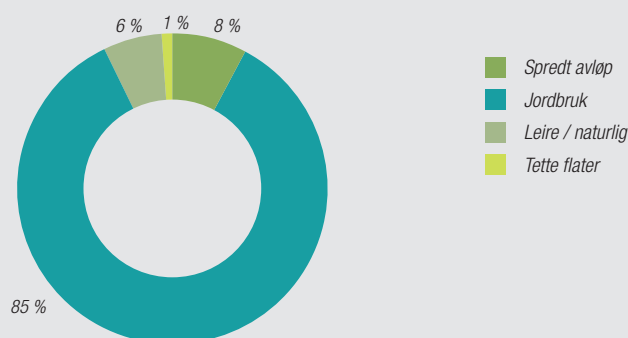

Rømua er resipient for overvann fra tette flater. Foto: K.Moseby

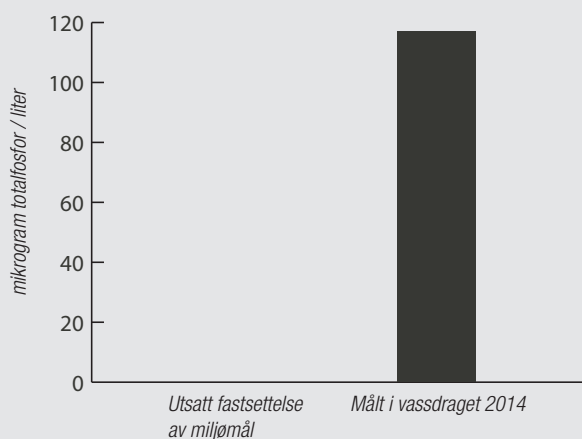
Estimerte fosforutslipp til vassdraget

Store tilførsler av biologisk tilgjengelig fosfor kan ha en vesentlig negativ innvirkning på vannmiljøet. Avrenning fra jordbruksområder er den dominerende fosforkilden. Området har en del spredt bebyggelse der ca 630 private avløpsanlegg ikke tilfredsstiller dagens rensekraft. Lokalt er Rømua også resipient for avløpsvann fra kommunalt avløpsnett (mangelfulle estimater). Avløpsvannet inneholder betydelige mengder fosfor, men også andre næringsstoffer, organisk stoff og bakterier. Noe fosfor tilføres vassdraget fra jordsmonnet gjennom naturlige prosesser som avrenning fra skog, erosjon i raviner og bekkekanter og erosjon i selve elveløpet.

Utslipp av biologisk tilgjengelig fosfor 2013

Avvik fra miljømål

Vurdering av miljøtilstand og tiltaksbehov

	Avvik fra naturtilstand	Økologisk tilstand	
Miljømål oppfylt	Tilsvare uberørt		Svært god
	Lite		God
Behov for tiltak	Moderat		Moderat
	Betydelig		Dårlig
	Svært stort		Svært dårlig
			Ønsket tilstand

Hvordan forbedre miljøtilstanden i vassdraget

Tilstanden i vassdraget skal overvåkes i perioden 2015 – 2021. Kommunen jobber kontinuerlig for å redusere utslipp fra det kommunale avløp- og overvannsnettet. Oppgradering av private avløpsanlegg eller tilknytning til kommunalt avløpsnett er igangsatt i Ullensaker og Sørums (under planlegging i Nes) og skal være gjennomført innen 2021 (Ullensaker ferdig 2015). Tiltak for å redusere avrenning fra dyrket mark finan-

sieres i dag ved tilskuddsordningene «regionalt miljøprogram» (RMP) og «spesielle miljøtiltak i jordbruket» (SMIL). Eksempel på tiltak er redusert jordbearbeiding, vegetasjonssoner og hydrotekniske tiltak med videre. I 2015 vil det bli tilbudt miljørådgivning til gårdbrukerne i Rømua, hvor hensikten er å bidra til økt oppslutning om målrettede miljøtiltak.

Kontakt

- vo-øyer.no
- 69 68 16 39 eller 99 53 96 45
- Postboks 114, 2151 Årnes

Se også www.vann-nett.no
Faktarket er utgitt Mai 2015

